

- ۱- منصوره عشقی؛ کارشناس ارشد مامایی، شبکه بهداشت و درمان مشکین شهر، دانشگاه علوم پزشکی اردبیل
- ۲- الهمه طباطبایی؛ کاردان هوشبری، شبکه بهداشت و درمان مشکین شهر، دانشگاه علوم پزشکی اردبیل

بیماری خراش گربه

علائم بیماری خراش گربه

- اکثر افرادی که به بیماری خراش گربه مبتلا می‌شوند با ایجاد لکه‌های کوچک در جایی که پوستشان با بزاق گربه تماس داشته است شروع می‌شود - بنابراین خراش یا گاز گرفتن که باعث پاره شدن پوست شود، علت معمول آن است. اگر یک گربه زخم باز را لیسیده باشد، می‌تواند از این طریق نیز باعث عفونت شود.
- لکه‌ها فقط به عنوان علائم قرمز کوچک شروع می‌شود. سپس مانند تاول‌های کوچک پراز مایع شده و در نهایت پوسته پوسته می‌شود.
- گاهی اوقات ممکن است لکه‌ها زرد و پر از چرک باشند که معمولاً تصور می‌شود که آنها نیش حشرات هستند. لکه‌ها بین ۳ تا ۱۲ روز پس از خراشیدن یا گاز گرفتن (یا لیسیدن در صورت وجود بریدگی) توسط یک بچه گربه ظاهر می‌شود.
- علامت بعدی که ایجاد می‌شود تورم غدد لنفاوی است. گره لنفاوی که نزدیکترین محل ایجاد لکه‌ها است، گرهی است که متورم می‌شود، اگرچه ممکن است سایر گره‌های لنفاوی نیز متورم شوند.
- تورم معمولاً حدود دو هفته پس از خراش شروع می‌شود. شایع‌ترین غدد لنفاوی که متورم می‌شود غدد لنفاوی زیر بغل و در سر و گردن است.
- گره یا گره لنفاوی متورم می‌تواند بسیار بزرگ شود - بزرگ‌تر از یک توپ تنیس.
- هر غدد لنفاوی آسیب دیده دردناک، داغ، قرمز و حساس است. گاهی اوقات غدد لنفاوی می‌تواند چرک کند و چرک ترشح کند.

سایر علائم بیماری

در حدود نیمی از افرادی که به بیماری خراش گربه

بیماری خراش گربه عفونتی است که توسط یک باکتری به نام *Bartonella henselae* ایجاد می‌شود. برخی از گربه‌ها، به خصوص بچه گربه‌ها، باکتری بارتونلا را در خون و بزاق خود حمل می‌کنند و می‌توانند با گاز گرفتن، خاراندن یا لیسیدن زخم باز، آن را به انسان سرایت انتقال دهند. بیماری به طور معمول نسبتاً خفیف است و در نهایت بدون هیچ درمانی بهبود می‌یابد، اگرچه ممکن است چندین ماه هم طول بکشد.

اتیولوژی

بیماری خراش گربه توسط باکتری به نام *Bartonella henselae* ایجاد می‌شود. قبلاً به آن *Rochalimaea henselae* می‌گفتند. بیشتر گربه‌ها در جهان در مقطعی از زندگی شان به *B. henselae* مبتلا می‌شوند، به جز در موارد بسیار نادر، اصلاً برای آنها مشکلی ایجاد نمی‌کند. گربه‌ها این باکتری را از کک‌ها یا مستقیماً در حین جنگ از یک گربه آلوده می‌گیرند. برخی از مردم فکر می‌کنند که می‌توان آن را از حیوانات دیگر مانند سگ و خرگوش گرفت، اما این ثابت نشده است.

اپیدمیولوژی

- بیماری خراش گربه بسیار نادر است. یک مطالعه در ایالات متحده تخمین زده است که از هر ۲۰۰۰۰ تا ۲۵۰۰۰ نفر یک نفر هر سال برای بیماری خراش گربه به دنبال مشاوره پزشکی است. این مطالعه نشان داد که این بیماری در میان افرادی که در جنوب ایالات متحده زندگی می‌کردند، شایع‌تر بود، جایی که کک‌های گربه به دلیل گرم‌تر بودن بیشتر شایع هستند.
- هر کسی می‌تواند به آن مبتلا شود، اما این بیماری به ویژه در کودکان ۵-۹ ساله بیشتر دیده می‌شود. این ممکن است به این دلیل باشد که آنها بیشتر با گربه یا بچه گربه بازی می‌کنند به گونه‌ای که او را تشویق به خراشیدن آنها می‌کند. این بیماری نمی‌تواند از انسان به انسان سرایت کند.

مبتلا می شوند، فقط غدد لنفاوی متورم می شوند. نیمی دیگر ممکن است به طور کلی احساس ناخوشی کنند، با علائمی مانند:

- کسالت و خستگی
- بی اشتها
- سردرد.
- از هر ۱۰ نفر ۱ نفر دچار تب خفیف، آرتراژی و میالژی می شوند.
- به ندرت می تواند باعث علائم زیر شود:
- از دست دادن ناگهانی بینایی.
- درد شکم.
- درد در استخوان
- گیجی.
- حملات صرعی
- سردرد شدید و استفراغ.

علائم در افراد مبتلا به نقص ایمنی

افراد مبتلا به نقص ایمنی، مانند افراد مبتلا به HIV یا ایدز، یا درمان‌هایی که سیستم ایمنی را سرکوب می‌کند، مانند شیمی‌درمانی، می‌توانند علائم بدتری را از بیماری خراش گربه دریافت کنند و احتمال بیشتری دارد که احساس بیماری کنند. در صورت عدم درمان می‌تواند بسیار جدی و حتی تهدید کننده زندگی باشد.

علائم مشابه علائم ذکر شده در بالا هستند، اگرچه ممکن است شدیدتر باشند. افراد مبتلا به نقص ایمنی نیز بیشتر در معرض به‌ثورات قرمز یا بنفش هستند که ناشی از رشد رگ‌های خونی است که ممکن است هنگام ضربه زدن دچار خونریزی شود.

تشخیص بیماری

پزشکان احتمالاً از علائم و آنچه که هنگام معاینه پیدا می‌کنند، به بیماری خراش گربه مشکوک می‌شوند. بسیار مهم است که اگر گربه یا بچه گربه دارید به پزشک خود اطلاع دهید، به خصوص اگر آنها اخیراً شما یا فرزندتان را خراشیده باشند.

برای تایید تشخیص از آزمایش خون استفاده می‌شود که معمولاً آزمایشی برای جستجوی آنتی بادی‌ها علیه *B. henselae* است. سطح بالای آنتی بادی‌ها نشان دهنده عفونت اخیر است. گاهی اوقات، اگر نتیجه اولیه مشخص

نباشد، آزمایش آنتی بادی تکرار می‌شود.

اگر تشخیص واضح باشد - مثلاً اگر علائم و نشانه‌های معمول بیماری خراش گربه و آزمایش آنتی بادی مثبت وجود داشته باشد، ممکن است آزمایش‌های دیگری مورد نیاز نباشد، با این حال، گاهی اوقات اگر مشخص نباشد که آیا فردی به بیماری خراش گربه مبتلاست یا خیر، آزمایش‌های دیگری مورد نیاز است. بسیاری از علائم بیماری خراش گربه می‌تواند ناشی از شرایط دیگر از جمله انواع سرطان باشد و آزمایش‌ها ممکن است به رد سایر بیماری‌ها کمک کند.

سایر آزمایش‌های مورد نیاز

- بیوپسی غدد لنفاوی - مقدار کمی از بافت از یک گره لنفاوی برداشته می‌شود. سپس زیر میکروسکوپ بررسی می‌شود تا مطمئن شود که هیچ سلول سرطانی در آن وجود ندارد و همچنین برای میکروب‌ها آزمایش می‌شود.
- توموگرافی کامپیوتری (CT) اسکن.
- اسکن سونوگرافی.
- اسکن تصویربرداری رزونانس مغناطیسی (MRI).
- پونکسیون کمری.
- الکتروانسفالوگرام (EEG).

درمان بیماری خراش گربه

برای بیماری خراش گربه همیشه نیازی به درمان نیست. برخی از افراد به بیماری خراش گربه مبتلا می‌شوند و بدون اینکه بدانند به آن مبتلا شده‌اند دوباره بهبود می‌یابند، با این حال، برای بسیاری از افراد ممکن است مدت زیادی طول بکشد تا بدن از عفونت پاک شود. در این بین می‌توان

از مسکن های ساده مانند پاراستامول برای درمان درد و تب استفاده کرد.

آنتی بیوتیک هایی مانند آزیترومایسین و داکسی سایکلین را می توان برای درمان بیماری خراش گربه استفاده کرد. آنتی بیوتیک ها ن است دوره بیماری را کوتاه کنند، اما برای اکثر افراد کاملاً ضروری نیستند، زیرا همچنان عفونت را با گذشت زمان از بین می برند. مشخص نیست که آیا آنتی بیوتیک ها از بروز عوارض شدید جلوگیری می کنند یا خیر. موارد مشمول آنتی بیوتیک ها:

افرادی که علائم شدیدتری دارند، مانند تورم تعداد زیادی از غدد لنفاوی.

- افراد مبتلا به عوارض بیماری خراش گربه، مانند عفونت چشم یا سایر اندام ها.
- برای احتیاط در افرادی که سیستم ایمنی ضعیفی دارند.

عوارض بیماری خراش گربه

اگر عفونت وارد چشم شود یا به سایر قسمت های بدن سرایت کند، ممکن است عوارض ایجاد شود. برخی از عوارض عبارتند از:

- سندرم چشمی پارینود - زمانی رخ می دهد که میکروب وارد چشم شده و به گره لنفاوی جلوی گوش گسترش می یابد.
- نورورتنیت - زمانی رخ می دهد که عصبی که پیام ها را به چشم و از چشم به مغز می رساند (عصب بینایی) در اثر عفونت آسیب می بیند.
- استئومیلیت - زمانی که عفونت به استخوان گسترش می یابد ولی نادر است.
- بدخیمی کاذب - زمانی رخ می دهد که علائم و تغییرات در بدن عفونت را شبیه به وجود سرطان نشان دهد.
- برخی از عوارض می توانند به طور بالقوه تهدید کننده زندگی باشند:

۱. آنژیوماتوز باسیلی - یک عارضه نادر است که در آن رگ های خونی بدون کنترل در پوست و اندام های داخل بدن رشد می کنند. بیشتر افراد مبتلا به ایدز یا HIV را تحت تاثیر قرار می دهد.
۲. هپاتیت و اسپلنیت (پلیوز باسیلاری) - زمانی رخ می دهد که میکروب کبد و طحال را آلوده کند.
۳. اندوکاردیت عفونی - اگر عفونت به قلب سرایت کند

ممکن است رخ دهد.

۴. آنسفالیت و/یا مننژیت - التهاب مغز (آنسفالیت) و/یا پوشش مغز (مننژیت) - نادر است.

پیش آگهی

• اکثر افراد طی ۲ تا ۵ ماه بهبودی کامل پیدا می کنند. افراد مبتلا به بیماری خراش گربه باید دوباره معاینه شوند تا مطمئن شوند که غده لنفاوی آسیب دیده به حالت عادی بازگشته است.

• اگر کسی یکی از عوارض نادر را داشته باشد، پیش آگهی متفاوت است و برای افراد مختلف با توجه به سن آنها و هر بیماری دیگری که دارند متفاوت خواهد بود.

پیشگیری

بیماری خراش گربه قابل پیشگیری است و یک بیماری نادر است و اکثر افرادی که به آن مبتلا می شوند یک بیماری خفیف دارند که به طور کامل بهبود می یابند. با این حال، چند کار ساده وجود دارد که می توانید انجام دهید تا احتمال ابتلای خود یا یکی از اعضای خانواده تان را کاهش دهید.

راه های پیشگیری از بیماری خراش گربه:

- نیش و خراش گربه را با صابون و آب تمیز و جاری به خوبی بشویید.
- اجازه ندهید گربه ها یا بچه گربه ها زخم های شما را لیس بزنند.
- کنترل کک ها برای گربه های، به ویژه در خانواده هایی که بچه دارند.
- از بازی خشن با گربه ها خودداری کنید.
- پس از تماس با گربه دست های خود را بشویید و به فرزندان خود نیز یاد دهید که این کار را انجام دهند. این به این منظور است که مدفوع کک روی گربه را که ممکن است به B. henselae آلوده شده باشد، از بین ببرند.

منبع:

This is a translation into Farsi of an article originally published in English: Dr Doug McKechnie, Cat scratch disease. Available from [patient info doctor](#), Last updated 31 Oct 2023.